TQASSIR GĦALL-KITBA MALTIJA

IT-TIENI TAQSIMA

1)—L-ittri ta' l-Alfabet li ġejjin jistgħu joqogħdu flok kliem sħiħ.

a—aħna
Al—Assemblea Leġislativa
c—ċirkustanzi
D—Dipartiment
E—Elezzjoni
g—ġurnali, ġurnalisti-żmu
h—ħafna
G—Gvern
Gt—Gvernatur
i—hi, int, intom
j—jien
k—kollha, kollu, kollox
K—Konferenza-i
kb—kbir, kbira, kbar
l—il, li, illi,
Lo. Leader ta' l-Opposizzjoni
M—Ministru, Ministri, Ministeru
m—miegħi
ma. magħha, magħhom
mm. Membru-i
mn—magħna
mk—miegħek, magħkom
mu—miegħu
n—nista', nistgħu
O—Opposizzjoni
P—Partit
p—poplu
pr—propaganda
Pt—Parlament
R—Raħal-rħula
S—Speaker
t—tiegħi
ta—tagħha
ti—tiegħek
tk—tagħkom
tm—tagħhom
tn—tagħna
tu—tiegħu
u—u, hu, huma
v—vera, veru, verità
w—waħda, wieħed
x—xogħol
z—iżda

Meta aktar minn ittra waħda ta' l-Alfabet għandha toqgħod għal kelma sħiħa, bħal : **ma.** (magħha) **ta** (tagħha) **tn** (tagħna) eċċ., taħt dawn għandu jinġibed sinjal, hekk : **ma ta tn** ; iżda dan is-sinjal ma jinħtieġx għal l-ittri uħudhom. Ittri ta' l-Alfabet jistgħu jingħaqdu wkoll ma' kliem ieħor kif se'r nuru taħt:

SENTENZI

Aħna u intom nistgħu nagħmlu ħafna ġid. Il-ġurnali
aui n namlu h gid. lgku
kollha huma favur tagħna. L-Elezzjoni waslet u ħafna huma
fvur tn . lE wslt uhu
dawk li se'r joħorġu mal-Partit tal-Gvern. Fi rħûla kollha
dwk l sr jhrgu ml P tl G . fRk

qiegħda ssir propaganda kbira mill-Partit ta' Opposizzjoni.
qdssir Prkb mlP tlO·
Il-poplu qam fuq tiegħu. Il-Gvernatur ġê iżur id-dipartiment
lp qam fqtu lGt gizur iDtn
tagħna. Il-Gvern qanqal ħafna xogħol. Tiegħi u tiegħu.
lG qnql hx tutu
Tagħhom u tagħna Membru ta' l-Assemblea-Legislativa.
tmutn mmtlAl
Li Speaker sama' t-talba tiegħek. Il-verità kollha. Il-Leader
lS sama tlba ti . lvk . lLo
ta' l-Opposizioni dam jitkellem ħafna fil-Parlament fuq dan
dam jtklm h flPt. fqdn
is-suġġet.
isggt.

2) *Frasijoloġija.*

Barra t-tagħqid ta' l-ittri ta' l-Alfabet li għadna kif urejna bosta kliem ieħor jista' jingħaqad minngħajr ma tirtafa' l-id minn fuq il-karta:

a) Meta kelma tkun tispiċċa biċ-ċ jew *ġ*, jew biċ-ċ-*ġ* jew l-*x* u l-oħra ta' wrajha tibda wkoll b'waħda minn dawn l-ittri, ittra minnhom tista' titneħħa u ż-żewġ kelmiet (jew aktar) jingħaqdu. Din ir-Regula tgħodd ukoll għal kliem li jispiċċa bit-t jew d u l-oħra tibda b'waħda minn dawn l-ittri.

Eżempju: kollox sewwa, kif fehemtu, qal li mar, fuq qabru,
kllswa kfemtu qlimar fqabru
tilef vjaġġ, ħareġ xuxa, fiex ġejna, kliem maħsub,
tlvjg hrguxa fgèna klmahsub
fuq art tajba, farfar rixu.
fqàrtàba frfrixu

b) Meta kelma tkun tispiċċa b'vukali ħafifa u l-oħra tibda b'vukali twila, jew b'dittong, din ir-Regula tgħodd ukoll:

jiġi wara, ġera wkoll, mara u raġel, tifla għaqlija.
jgwra grwkl mrwrgl tflaqlj

ċ) Meta kelma tkun tibda b'vukali qasira li sewwa warajha jkun hemm "m", il-vukali tkun imneħħija u l-kelma tinbeda bil-kunsunanti "m", eżempju:

imbierek, imfassal, imtertaq, imbeċilli, imfami.
mbirk mfssl mtrtq mbclli mfmi

Bħala alternativa ta' dina ir-regula, wieħed jista' juża, kif fissirna fl-ewwel taqsima, ir-regla ta' l-N, eżempju:
nbirk nfssl nbclli nfmi.

SENTENZI

Ir-raġel li kien qiegħed fuq il-ħajt waqa' u kiser rasu.
Iragl lknqied fqlhàt wqa u ksrasu.
Nâtu d-dawl lil min ma jarax. Ħaffef ferm għax ma tilħaqx
Natu dwl lmnma jrax. Hffrm axmà tlhqx
sewwa. Ħarab barra minn Malta. Fittex fir-ramel u għandek
sww. Hrbara mn Malta. Fttx frml wndksib
issib biċċa ċarruta. Taħsibx x'għandek tagħmel għada
bccrruta. Thsbxndk tamel ada
għax għandi ntik biċċa xogħol. Smajtu irigħed dal-lejl?
axndntik bicxol Smàtu iriedalèl?

3) Bosta sillabi, ffejn biċċa mill-kelma biss tfihem tajjeb xinhi l-kelma kollha, jistgħu jitneħħew.

Meta kelma jkollha sillaba mneħħija jitniżżel warajha sinjal twil, biex juri li l-kelma hija miksura, eżempju:

eliminazzjoni, direzzjoni, jirrappreżenta, Legislatura, Soċjetà,
elmnz— drz— jrp— Lgslt— Sc—
possibli, dimostrazzjoni, agrikultura, Pulizija, proċessjoni.
psb— dmstrz— agrk— Plz— prcs

SENTENZI.

Il-premeditazzjoni tad-delitt ġiet ippruvata mit-Tribunal.
lprmdtz— tdltt git ipruv— mTrb—
Ix-xhieda kollha qablu li l-akkużat stqarr bosta drabi li
Ixida k qblu llkus— stqr bsta drabi
għandu joqtol lill-vittma. Il-ġurati ħarġu unanimi li l-assas-
lndu jqtl lvtma. lgrati hrgu unn— l lss—
sin hu ħati u għalhekk l-imħallef ta is-sentenza kapitali.
u hati wlk lmhlf ta isntn— kp—
Il-konferenzier għamel Konferenza fuq suġġett interessanti
l knfrn— aml K fq sggt ntrs—
ħafna u l-kliem tiegħu ġie mfaħħar mil l-uditorju kollu.
h wlklimtu gmfhar ml udtrj k.
Fid-dinja kollox hu possibli. Il-fortifikazzjonijet ta' Malta
Fdnj ku psb—. l frtfkz— ta Malta
huma imsemmijin mad-dinja kollha. Fil-Parlament saret
u imsm— mdnj k. Fl Pt sart
diskussjoni kbira fuq l-istruzjoni obbligatorja u li Speaker
dsks— kb fq lstrz— oblgt— ulS
ittrasferixxa s-Seduta għal darb'oħra.
itrsfr— isd— aldrb—.

(Jissokta) **Fredu Nicholas.**